

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor:	Correspondințele se adresează redacției „FOAIA DIECESANĂ“ iară banii de prenumerațiune și inserțiunile la ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	
„ „ „ pe 1/2 an 5 „		
„ România și străinătate pe an 14 franci		
„ „ „ pe 1/2 an 7 „		

Din Istoria Banatului Severin

Guvernarea Banatului

(Continuare)

În fruntea districtului se afla *prefectul* (Verwalter), cu reședința în capitala districtuală și mai mulți *subprefecți* (Unterverwalter), cu sediul în satele mai de de căpetenie ale ocoalelor. Capul comunei era *chinezul* (Ortsrichter), ales de locuitorii aceleia și întărit de autoritatea competentă. Controla asupra mai multor chinezi o *esercita protō-chinezul* (Oberknes), care îi îmbărbăta la îndeplinirea agendelor împreunate cu oficiul lor. El locuia de regulă în capitala ocolului.

Toți funcționarii districtelor trebuiau să se adune la ziua anumită în capitala districtului, ca să raporteze și să se consulte asupra întâmplărilor, și afacerilor politice, economice și juridice obveniente; *zi oficială* (Amstag) era numele acestor întruniri. La astfel de ocazii deportau chinezii dările încasate, primiau ordinațiunile stăpânirii administrative, se cercetau și se deliberau plângerile iobagilor, se pedepsau publice vinovații, iar cauzele grave, care nu se țineau de competența acestui for, se înaintau tribunalului provincial (Landesgericht), ca să fie cumpenite și deliberate.

Ordinațiunile urgente le duceau husarii la oficiile interesate, ca să se publice fără amânare.

Fiind puțini cărturari, care pricepeau limba locuitorilor băștinași, a fost Mercy necesitat să încredințeze la o persoană conducerea mai multor districte, ceea-ce atestează tabla comemorativă a bisericei vechi din Logoj, zidită la 1726 prin Ioan Ratz, născut în Media, care ne arată, că dînsul a fost prefectul districtelor Logoj, Lipova și Caransebeș¹⁾ Nu ne vom mira, dacă chiar primarii timpurilor acestora erau analfabeți, nu sciau nici să citească, nici să scrie, și dacă pentru adnotarea daraverilor oficiale își luau adese-ori refugiu la vechia datină românească, la *raboș*.

¹⁾ Aedificata haec Ecclesia per me Ioannem Ratzdam de Media, supremum Praefectum inelytorum districtuum Lugosch, Caransebes et Lippa. A. D. 1726. (Griselini v. I. p. 155).

Ca bărbat onest și cu considerațiuni ecuitabile față de țerani s'a nisuit guvernatorul să-i țină în bună dispozițiune și să-i apere de apăsare. Dar zădarnice au fost nisuințele lui. Țerării erau nemulțămîți pentru-că nu erau mai mult posesorii, ci arendașii pînentului și a moșiilor lăsate în folosul și îngrijirea lor, și pentru-că cu ocaziunea esarendărilor anuale, comiteau chinezii, preferind pe unii și neîndreptățind pe alții, abusuri strigătoare la ceriu.

Contele Mercy a muncit de altcum cu zel neobosit pentru bunăstarea și înflorirea acestei țeri decăzute. Prin înființarea mai multor fabrici în suburbiul Timișoarei, numit palașca mare, și prin acvirarea meserieșilor a pus temelie la dezvoltarea industriei bănățene, care în curînd luă un avînt neobicinuit; bună-starea economilor a ridicat-o prin cultivarea rațională a pămîntului, prin nobilitarea pomilor, prin soiuri alese de viță de vie, care le-au distribuit mai cu seamă între locuitorii districtelor Vêrșeț și Logoj. Săparea „canalului Begheului“ a avut scop îndoit: Ridicarea comerțului și curățirea atmosferei de miasmele otrăvicioase și atât de nepriincioase coloniștilor.¹⁾ Cu ajutoriul acestui canal era posibil a transporta lemnele din pădurile seculare și produsele Banatului până la Becicherec, de aci la Titel, apoi pe undele Dunărei, în toate părțile vastului imperiu.

¹⁾ Das „Grab der Deutschen“, wie unser Banant genannt wurde, forderte seine, zahlreichen Opfer. Das kleine Temesvár jener Tage, welches im Jahre 1728 nur 51 Täuflinge aufwies, zählte dagegen 484 Todesfälle. Gesunder und reiner war die Luft in dem östlichen Berglande, wo man nicht selten Leute vom hohen Alter antreffen konnte. (Schwicker: p. 317).

După mărturisirea lui Griselini (pp. 233—234) a fost pentru Români clima Banatului destul de priincioasă. „Zur Arbeit abgehärtet, gewohnt . . . im ranhesten Winter mit offener Brust zu gehen, in ihren Häusern auf dem Brett und in freier Luft auf der blossen Erde zu schlafen, sich Schnee und Wind ohne weitere Bedeckung als ihren elenden, langen Mantel auszusetzen, — alles dies gibt den Walachen ein äusserst starkes Temperament; sie zeugen viele Kinder, und gelangen insgemeind, sowol Weiber und Männer zu sehr hohen Alter . . . Man sieht Familien, wo sich Greise, die über ein Jahrhundert erlebt haben, unter Söhnen, Enkeln und Urenkeln befinden. Dem General Mercy wurde ein Walach aus dem Districte von Karansebes forgestellt „Ianco Kovin“ mit Namen, der 1726, und sein Weib Sara 164 Jahre alt war. Sie hatten beide 147 Jahre in der Ehe gelebt, und sind 1728 gestorben. Der General liess sie abmalen, und schickte das Gemälde Karl VI“.

Ca soldat distins a făcut Mercy tot posibilul pentru asigurarea Banatului contra invasiunilor inamicilor creștinătății. În Timișoara s'a pus fundamentul la zidirea unor bastioane noi, în Orșova veche s'au restaurat zidurile cetății, iar la Ada-Kaleh, la Media, Palanca noaună, Cuvin și la Panciova s'au ridicat, în locul ruinelor cetăților vechi, fortificațiuni noi. Și ostășimeii a fost dînsul părinte adevărat. Remășițele mai multor căsarme sunt mărturie vie de îngrijirea ce a avut-o pentru sălășluirea ei.

Griselini zice: că samănă lui Cincinnat, cel mai demn consul al Romei, care, în zile de pericol, a fost luat dela plug și a fost pus în fruntea armatelor republicane, pentru că plugul și sabia seia să manueze deopotrivă.

Mercy a murit (1734) moarte vitejască înaintea cetății Parma.

Lui i-a urmat baronul *Francisc Leopold Engelshofen*, iar după 2 ani (1736) contele *Andreu Hamilton*.

Aflându-se Banatul în timpurile acestea în presara unui războiu turcesc, lucrul de căpetenie alui Hamilton a fost finalizarea fortificațiunilor dela Timișoara și asigurarea Banatului contra atacurilor dela resărit, spre care scop se ridică la Orșova noaună „fortul elisabetin”, care fortificațiuni aveau să pună stavilă navigațiunii turcesci și să impiedice o eventuală înaintare a dușmanilor prin cheile din spre Dunăre.

Visitând Hamilton cu ocaziunea inspecțiunii acestor lucrări regiunile din S. Banatului, i s'a tras atențiunea asupra termelor de lângă Media, care sub numele *fontes Herculi sacri* au fost cunoscute lumii antice și au înflorit pe timpul Românilor, iar acum, aflându-se în decădinență totală, nu le folosiau, decât numai Români de prin prejur. Pe baza unui raport, primind Hamilton dela curte îndrumarea să le restaureze, le-au desgropat și le-au ridicat din ruine, punând astfel temelii la „*Băile erculane*” de astăzi, care pentru frumseța și pentru puterea lor tămăduitoare au ajuns la renume european. Cu ocaziunea săpăturilor s'au aflat lespezi cu inscripțiuni, statue, monete și alte ateste din epoca strălucită a dominațiunii romane. Obiectele aflate se păstrează în muzeele reședinței imperiale.

În interesul servițiului trebuî Hamilton la anul 1737 să părăsească Banatul.

Urmașul lui Hamilton a fost contele *Neipperg*; locușitoriu al seu, totodată și comandant al cetății Timișoara numitul *Engelshofen*.

Pentru încheierea preliminarilor păcii dela Belgrad, atât de păgubitoare pentru Austria, căzû Neipperg în disgrăția lui Carol VI.

În locul lui a fost instituit locotenent mareșalul campestru *Succow*. Griselini zice despre dînsul: că e om de omenie și că pedepsește fără milă pe accia, care nu îndeplinesc poruncile sale. După moartea lui repentină, fufimplată la 1740, fu ocârmuirea Banatului, mai întâiu provisorice, iar dela 1742 definitiv încredințată baronului *Engelshofen*, care, până la a.

1753, până la introducerea administrațiunii civile, cu zel și devotament s'au achitat de datorințele sale.

Nobleța sufletului și imparțialitatea sunt trăsăturile principale ale caracterului seu. Și chiar acest distins bărbat, a cărui activitate era pururea îndreptată spre promovarea bineiui obște, a trebuit să întâmpine neîncrederea din partea Românilor și a Sârbilor, care, pe de-o parte fiind supărați de copleșirea coloniștilor, atât de favorizați de cercurile mai înalte, iar pe de altă parte fiind ațuțați de comercianți greci și armăuți înclinau spre dominațiunea turcescă și erau gata, chiar prin vîrsare de sânge a se subtrage stăpânirii austriece. Cuprins de grijă serie despre starea Banatului lui Bartenstein următoarele: „*Gewis ist, dass das Land so verdorben, das dasselbe im vorigen Stand zu bringen, gar keine Hoffnung übrig ist.*”¹⁾

În înțelesul păcii dela Belgrad demolându-se la solicitarea porții otomane fortificațiunile dela Media, Palanca noaună, Cuvin și Panciova și rămânând în chipul acesta frontierele Banatului deschise, dispuse Engelshofen întru întâmpinarea unei eventuale vijelii, a se disloca ostășimea în punctele mai espuse, ridicând pentru încortolarea ei căsarme la Ciacova, Vîrșeț, Aradul nou, Logoj, Media și la Biserica albă. Tot întru asigurarea frontierilor a decretat dieta din 1741 prin art. de lege XVIII § 5 ca confiniul militar să se întregască din teritoriile mărginașe dela Titel până la otarele Munteniei, iar cele lalte părți ale Banatului să se reîncorporeze Ungariei²⁾. Înființarea confiniului militar banatic nu s'a realizat deocămdată. Până la realizarea acestui proiect au format Engelshofen din grănițerii tisa-mureșeni *miliția națională bănățană* cu mențiunea, ca să apere vadurile dela cursul inferior și dela mijlocul Dunării³⁾

(Va urma)

Isus Cristos

— *Cu cuvintele s. Scripturi, textul de la Neamțul* —

(Continuare)

128. Parabola despre cei doi feciori

„Dar ce vi se pare voaue? Un om avea doi feciori și mergend la cel dintăiu i-a zis: Fiule, mergi astăzi de lucrează în via mea. Iar el răspunzend a zis: Nu voi; iar mai pe urmă căindu-se, a mers. Și mergend la celalalt a zis așisderea; iar el răspunzend a zis: Eu, Doamne, voi merge, și n-a mers. Carele dintr'acești doi a făcut voia tatălui seu?” Zis-au lui: „Cel dintăiu”. Zis-a lor Isus: „Amin zic voaue, că vameșii și curvele merg mai înainte de voi întru împărăția lui Dumnezeu. Că a venit la voi Ioan în calea dreptății și n'ați crezut lui, iar vameșii și curvele au crezut lui, iar voi vîzend, nu v'ați căit după aceea, ca să credeți lui.”

129. Parabola despre vie

Și a început a grăi lor și cătră popor: „Ascultați altă pildă: Un om era stăpân al casei, care a sădit

¹⁾ Szentkláray: p. 157.

²⁾ Pesty Frigyes: A szörényi Bánság, v. I. p. 418.

³⁾ Din istoria Banatului Severin: p. III. p. 93.

vie, și o a îngrădit împrejur cu gard, și a săpat întrinsa teasc, și a zidit turn, și a dat-o lucrătorilor și s'a dus departe multă vreme. Iar când s'a apropiat vremea roadelor a trimis o slugă la lucrători, ca să-i dea lui din rodele viei iar lucrătorii apucându-l pe dinsul, l-au bătut și l-au trimis deșert. Și iarăș a trimis la dinșii pe altă slugă, și pe acela bătându-l cu pietri l-au spart capul, și batjocurindu-l l-au trimis deșert. Și iarăș a trimis pe altul al treilea; iar ei și pe acela rânindu-l l-au scos afară și l-au omorit. Iarăș a trimis pe alte slugi mai multe decât cele dintâiu, și li-au făcut lor așisderea, pe unul l-au bătut, iar pe altul l-au omorit, iar pe altul l-au ucis cu petri. Deci având încă un fiu iubit al său a zis domnul viei: Ce voi face? Trimite-voiu pe fiul meu cel iubit; doară văzându-l pe el se vor rușina. Și l-a trimis pe acela mai pe urmă la ei. Iar lucrătorii văzând pe fiul, au zis întru sine: Acesta este moștenitorul; veniți să-l omorim pe el, și să stăpânim moștenirea lui. Și prințându pe el l-au scos afară din vie și l-au omorit. Deci când va veni domnul viei, ce va face lucrătorilor aceloră? Zis-au lui: „Pe cei rei, reu îi va perde, și via o va da altor lucrători, care vor da rodurile lor în vremea lor.“ Zis-a lor Isus: „Veni-va și va perde pe lucrătorii aceia, și via o va da altora.“ Iar ei auzind au zis: „Să nu fie.“ Iar el căutând spre ei a zis: „Au nici scriptura aceasta n'ați cetit? Ce este dar aceasta, ce este scris: Piatra pe care n-au băgat-o în seamă ziditorii, aceasta s'a făcut în capul unghiului. De la Domnul s'a făcut aceasta și este minunată întru ochii noștri. Pentru aceasta zic voaue: Că se va lua de la voi împărăția lui Dumnezeu și se va da neamului, care va face rodurile ei. Și cel ce va cădea peste piatra aceasta, se va sfărâma; iar peste care va cădea, îl va spulbera.“

Și auzind arhierii și fariseii și cărturarii pildele lui, au cunoscut că pentru dinșii grăesce.

Și căntau ca să pună mâinile pe el întru acel ceas și s'au temut de popor, și lăsându-l pe el s'au dus, de vreme ce ca pe un proroc îl avea pe el.

130. Parabola despre nuntă

Și răspunzând Isus iarăș a grăit lor în pilde zicând: „Asemănatu-s'a împărăția cerinului omului împărat, care a făcut nuntă fiului său, și a trimis slugile sale să chieame pe cei chemați la nuntă, și ei nu vreau să vină. Și iarăș a mai trimis alte slugi, zicând: Ziceți celor chemați: Iată am gătit prânzul meu, juncii mei și cele hrănite ale mele s'au junghiat și toate sunt gata, veniți la nuntă. Iar ei nebăgând seamă s'au dus, unul la holda sa, altul la neguțătoria sa. Iar ceilalți prințându slugile lui, i-au pedepsit și i-au omorit pe ei. Și auzind împăratul s'a mâniat, și trimițându oștile sale a perdat pe ucigașii aceia, și cetatea lor o au ars. Atunci au zis slugilor sale: Iată nunta este gata, iar cei chemați n'au fost vrednici. Deci mergeți la răspintiile câilor și pe câți veți afla, îi chemați la nuntă. Și eșind slugile acelea la răspintii, au adunat pe toți câți au aflat, și rei și buni, și s'a umplut nunta de cei ce ședeau. Și întrând împăratul să vadă pe cei ce ședeau, văzută a acolo pe un om, care nu era îmbrăcat în haină de nuntă. Și i-a zis lui: Prietene, cum ai intrat aici, ne având haină de nuntă? Iar el tăcea. Atunci au zis împăratul slugilor: Legându-i lui mâinile și picioarele, luați-l pe dinsul, și-l aruncați întru întunerecul cel mai din afară, acolo va fi plângerea și scrișnirea dinților. Că mulți sunt chemați dar puțini aleși.“

131. Despre plățirea dării; învierea morților; porunca mare

Atunci mergând fariseii sfat au făcut, ca să-l prindă pe el în cuvânt.

Și au trimis pe ucenicii lor împreună cu iordianii, iscoade, care se prefăceau pe sine a fi drepti, să-l prindă pe el în cuvânt, ca să-l dea pe el stăpânirei și puterei dirigătorului. Iar ei venind au zis lui: „Învătătoriule, scim, că adevărat ești și nu-ți este ție grije de nimenea; că nu cauți la fata oamenilor, ci întru adevăr calea lui Dumnezeu înveți. Deci spune noană, ce ți-se pare ție? Cade-se noană a da dare Cesarului s'au nu? Să dăm s'au să nu dăm?“ Iar Isus cunoscând vicleșugul lor, a zis: „Ce mă ispititi, fățarnicilor? Arătați-mi mie banul dării, că să-l văd.“ Iar ei au dus lui un dinar. Și a zis lor: „Al cui este chipul acesta și scriptura cea de pe el?“ Și ei au zis lui: „Ale Cesarului.“ Și răspunzând Isus a zis lor: „Dați dară cele ce sunt ale Cesarului, Cesarului; și cele ce sunt ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu.“ Și nu l-au putut prinde pe dinsul în cuvânt înaintea poporului, și minunându-se de răspunsul lui, au tăcut, și lăsându-l pe el s'au dus.

Într'acea zi, au venit la dinsul unii din saducheii, cari zic, că nu este înviere, și l'au întrebat pe el, zicând: „Învătătoriule, Moisi a zis: De va muri cineva și îi va rămâne muierea ne având feciori, să ia fratele lui pe muierea lui, și să ridice semința fratelui său. Deci erau la noi șapte frați; și cel dintâiu înșurându-se, a murit fără feciori. Și a luat al doilea muierea aceea, și acela a murit fără feciori. Și al treilea o a luat pe ea, și așisderea toți șapte; și n'au lăsat feciori, și au murit. Iar mai apoi de toți au murit și muierea. Deci la înviere, când vor învia, a cărui dintrînșii va fi muierea, căci toți șapte o au avut pe ea muiere?“ Și răspunzând Isus a zis lor: „Vă rătăciți nesciind scripturile, nici puterea lui Dumnezeu. Fiii veacului acestuia se însoară și se mărită, iar cei ce se învrednicesc a dobândi acel veac și învierea din morți, nici se însoară nici se mărită. Că nici să moară nu mai pot, ci asemenea cu ingerii sunt și fiii lui Dumnezeu sunt, fiind fii ai învierii. Iar pentru morți, că se vor scula, au n'ați cetit în cartea lui Moisi, la rug, cum i-a grăit Dumnezeu lui zicând: Eu sunt Dumnezeuul lui Avram, și Dumnezeuul lui Isac, și Dumnezeuul lui Iacov. Nu este Dumnezeu, Dumnezeu al morților, ci Dumnezeu al viilor; că toți lui viază. Deci voi mult vă rătăciți.“ Și răspunzând oare-cări din cărturarii au zis: „Învătătoriule, bine ai zis.“ Și auzind poporul se mira de învățătura lui.

Iar fariseii auzind, că Isus a astupat gurile saducheilor, s'au adunat împreună. Și unul din ei, învățătoriu de lege, care îi auzise pe dinșii prigonindu-se cu Isus, văzând că bine le-a răspuns lor, l'a întrebat pe el, ispitindu-l și zicând: „Învătătoriule, care poruncă este mai întâiu de toate, care poruncă este mai mare în lege?“ Iar Isus a răspuns lui: „Întâiu toate poruncile este: Auzi, Izraile, Domnul Dumnezeuul nostru, Domnul, unul este. Și să iubesci pe Domnul Dumnezeuul tău, din toată inima ta și din tot sufletul tău, și din tot cugetul tău și din toată țaria ta; aceasta este întâiu și cea mai mare poruncă. Iară a doua asemenea acesteea: să iubesci pe aproapele tău ca însuși pe tine. În aceste două porunci toată legea și proroci atarnă.“ Și a zis lui cărturariul: „Bine, învățatoriule, adevărat ai zis, că unul este Dumnezeu, și nu este altul afară de dinsul. Și a-l iubi pe el din toată inima, și din tot cugetul, și din tot sufletul și din toată țaria; și a iubi pe aproapele ca pe sine, mai mult este de cât toate prinoasele și jertfele.“ Iar

Isus văzând, că cu înțelepciune a răspuns, i-a zis lui : „Nu ești departe de împărăția lui Dumnezeu.” Și nimeni mai mult nu îndrășnia de aci să-l întrebe pe el.

132. Isus întrecăbă de Mesia

Și fiind adunați fariseii, i-a întrebat pe ei Isus zicând: „Ce vi se pare vouă de Cristos, al cui fiu este?” Zis-au lui: „Al lui David”. Zis-a lor: „Dar cum David cu Duhul îl numește pre el în cartea Psalmilor Domn, zicând: Zis-a Domnul Domnului meu: Șezi de-a dreapta mea, până ce voi pune pe vrăjmașii tăi așternut picioarelor tale. Deci dacă David îl numește pre el Domn, cum fiu al lui este?” Și nimeni nu putea să răspundă lui cuvânt nici a mai îndrășnit cineva dintr'aceia zi, să-l mai întrebe pre el.

Și poporul cel mult asculta pre el cu dulceață.

(Va urma)

Dinții la copii

(Igienă)

Desvoltarea și aparițiunea dinților la copii este însoțită de o puternică frământare a organismelor lor. Această frământare, din care natura iese de obicei victorioasă, explică starea bolnavicioasă a copiilor la această epocă, insomniile și durerile ce o întovărășesc.

De obicei la noi se lasă, toată sarcina naturii, ca să reguleze și se ușureze singură erupțiunea dinților. Este o greșală, care dă adesea rezultate foarte triste, căci deși natura are de normă să ducă la bun sfârșit toate întreprinderile sale, ea poate fi împedecată de o mulțime de cauze și atunci îngrijirile inteligente, și mai ales oportune, sunt o necesitate.

Dintre simptome, ceea-ce caracterizează mai mult epoca erupțiunii dinților la copii, este un deranjament marcant în funcțiunile aparatului digestiv; în practică lucrul se traduce printr'o nesfârșită diaree, care devine îngrozitoare. Pe lângă starea critică, ce aduce copilului acest fel de desordine, mai e un rău, care provine dintr'o confuziune, pentru a cărei evitare trebuie dată toată atențiunea.

Părinții pun de multe-ori boala copilului pe socoteala aparițiunii dinților și așteaptă în liniște, ca răul să înceteze odată cu ivirea unui dinte; sau în alte cazuri să-și închipuească la copii o boală, care nu este decât efectul frământării, ce pricinuesce dentițiunea. Din ambele ipoteze ale acestei confuziuni, foarte frecvente, nu ese decât rău, atât pentru copil cât și pentru părinți.

Trebuie dar observat și bine stabilit, dacă boala copilului este sau nu efectul aparițiunii dinților; pentru aceasta cercetarea zilnică a gingiilor copilului va fi o datorie imperioasă pentru acei, în a căror îngrijire se află.

Părinții datoresc copilului în această epocă cea mai încordată atențiune și cele mai minuțioase îngrijiri; atunci mai mult de cât ori când

trebuie reglementată alimentațiunea copilului, care în afară de cazuri de imposibilitate absolută, să consiste numai din lapte matern. Trebuie păzit cu grijă copilul de receală, mai cu samă la schimbatul rufelor, să fie suficient învăț, mai cu sama noaptea și nici-odată prea strins în fașă.

Pentru a ușura durerile aparițiunii dinților se vor unge gingiile copilului cu: Sirop de șafran, Sirop de pavot alb, câte 8 grame, și 1 gălbenuș de ou.

Pentru a înlesni aparițiunea unui dinte, căruia gingia îi opune prea multă rezistență, se conciliază cu stăruință incisiunea porțiunii de gingie, care îl acoperă; forma acestei incisiuni (tăeri) va fi aproape în toate cazurile crucială; ea va fi însă în tot-deuna practică de chirurg.

Scim, că la noi lumea are multă repulsiune pentru acest fel de operațiuni la copii; e însă un rău care, dacă ar dispărea ar economisi multe nopți albe, atât mamei, cât și copilului și ar ușura mult suferințele acestuia.

În toate cazurile, impasibilitatea, neintervenirea este o osperință, care nu dă decât rezultate superătoare.

(Gaz. Trans.)

Varietăți

Alegeri în Biserica României. De metropolit al Moldovii și Sucevii, în locul decedatului Iosif Nănescu, s'a ales *Partenie*, episcopul Dunării de jos; pentru scaunul episcopesc vacant al Hușilor arhiereul *Dr. Conon Aramescu Donici*, iar al Galaților arhiereul *Dr. Pimen Georgescu*.

Ședința publică a Societății de lectură „Ioan Popasu” a avut un succes strălucit în toate privințele. Ședința a fost distinsă cu prezența P. S. S. Domnului Episcop diecesan *Nicolae Popea*, și a unui public ales din loc, din jur, ba chiar și din îndepărtate părți ale diecesei noastre. Programa, și mai ales partea literară-declamatorie, a mulțămît pe deplin pe toți oaspeții. Petrecerea a durat până în zori. Venitul e aproape 400 cot.

Din diecesă. Ni-se scrie, că în 2 Februarie a. e. a fost introdus cu mare pompă în postul său din Cornia capelanul *Victor Trăiloviciu*. Introducerea a făcut-o O. D. *Constantin Duve*, administratorul parohiei protopresbiterale din Mehadia. Dumnezeu să dea, ca speranțele legate de noul capelan să se realizeze!

Himen. Concetățanul nostru, d-l *George Popovicu* officiant la domeniul Coroanei în România, se va cunună în 17-lea l. și a. c. cu d-ra *Carolina*, fca d-nei *Ana Som*, în Biserica Kalinderu, din Bucuresci.

Cas de moarte. *Elisaveta*, soția preotului *Ioan Sfêrcociu* din Valea Mare, a reposat Joi în 7/20 Februarie a. e. Înmormântarea s'a făcut cu mare pompă.

Cuvântarea funebrelă a ținut-o părintele *Nestor Damșa* din Dulcu. Pe reposata o deplâng soțul, cinci copii și mulțimea de rudeni și cunoscuți. *Odihnească în pace!*

Dare de samă și mulțămită publică. Cu ocaziunea „*Concertului împreunat cu petrecere de joc*” aranjat 2/15 Februarie a. c. de „*Reuniunea de celire și cântări din Gavoșdia*” au încurs următoarele oferte marimonioase și suprasolviri: Zacheiu Petroviciu preot Oloșag 3 cor., Ilie Pepa paroh Armeniș 2 cor., Alexandru Mureșan not. cerc. Gavoșdia 3 cor., Nicolae Groza preot Gavoșdia 1 cor. 60 fil., Dr. Schütze Iosef medic cerc. Gavoșdia 1 cor. 20 fil., D-soara Elena Petroviciu Oloșag 1 cor., L. Beé Gavoșdia 1 cor., Nic. Zanculescu învăț. Gavoșdia 1 cor., Moise Blidariu paroh Gavoșdia 80 fil., Juracsek Francz Gavoșdia 40 fil., Tóth Béla 20 fil., M. Anghel v. not. Gavoșdia 20 fil. Totodată ne ținem de o plăcută datorință a aminti în acest loc, că Dl. Alexandru Mureșan not. din loc a binevoit a ne dărui pe sama reuniunii un dulap cu sticlă pentru cărțile bibliotecii în valoare de 50 cor., și a ne completa biblioteca cu numeroase cărți în valoare de vre-o 40 cor., pe lângă taxa de membru fondator al reuniunii în suma de 20 cor. în bani gata, apoi că dl preot local Nic. Groza sen. ni-a dărui pe lângă taxa de 20 cor., iarăș cărți folositoare în valoare de vre-o 20—30 cor.; în fine că administrațiunea ziariului *Tribuna Poporului* trimite grătit această foaie de mai bine de un an. Drept aceea primească marimonioșii binefăcători mulțămitele noastre cele mai sincere. Dumnezeu să respălătească faptele lor nobile. Gavoșdia la 6/19 Februarie 1902. Din încredințarea comitetului reuniunii *Ion Voică* cassariu. *Pavel Blidariu* bibliotecariu.

Corul vocal gr. ort. rom. din Iadua, aranjază un concert împreunat cu teatru și joc la Dumineca lăsatului de brânză, 24. Februarie (9 Martie) 1902 în ospătăria dlui Dumitru Corcan, în favorul sfintei biserici gr. or.

Invitare. Corul gr. or. român de nou înființat din comuna Valeaboului arangiază sub conducerea învățătorului Gligorie Lața, Duminecă în ^{24 Febr}_{9 Martie} a. c., un concert în ospătăria economului Ion Dimcea. Venitul curat e destinat pentru internatul pedagogic dioc. din Caransebeș. Suprasolviri se primesc cu mulțămită și se pot trimite la adresa dlui Nicolaeviciu, preot, cari apoi se vor evita publice. NB. De trăsurile străinilor, cari ne vor onora cu prezența se vor, îngrijii arangiatorii.

Convocare. Domnii acționari ai societății comerciale pe acții „*Severineana*” se invită la a *IV-a adunare generală ordinară*, care s-o va ținea în Caransebeș la 27 Martie st. n. 1902 la 11 oare înainte de amiază, în sala Comunității de avere. Obiectele adunării: 1. Raportul direcțiunii și bilanțul pe anul 1901. 2. Raportul comitetului de supraveghiere. 3. Decisiune asupra celor de sub punct. 1, 2 și darea absolutivului. 4. Alegerea comitetului de supraveghiere pe o perioadă nouă de trei ani. Caransebeș, în 14 Februarie 1902. — *Ilie Curescu*, președinte. *Ioan Mihaiu*, se-

cretariu. — *Observare.* Vot decisiv în adunarea generală au numai acei acționari, cari cel puțin cu 3 zile înainte de adunarea generală au depus la societate acțiunile transcrișe pe ei cu cel puțin 3 luni înainte de adunarea generală și eventual documentul de plenipotență.

Convocare. DD. acționari ai institutului de credit și economii „*Timișiana*”, societate pe acții în Timișoara, se convoacă și sunt rogați a participa la a *XVII-a adunare generală ordinară*, care se va ține în 5 Martie a. c. st. n. de m. în sala direcțiunii (Timișoara, Balázs-tér nr. 1, etagiul I).

Invitare. Domnii membrii ai casinei române din Bozovicu sunt prin aceasta *convocați la adunarea generală ordinară*, care se va ținea la 10 Martie 1902 st. n. a. m. la 10 oare în localitatea reuniunii.

Corul bisericii române din Budapesta invită *Concertul împreunat cu dans*, ce-l va aranja Duminecă, 24 Februarie (9 Martie) 1902, în sala Hotelului Royal. (Intrarea în sală prin curtea de cătră Kerepesi út) sub patronagiul Ilustrităților Lor. Domnilor George Ioanoviciu de Dulcu și Valea-mare, secretar de stat în pensiuie, etc., și Dr. Iosif Gall, membru în casa magnaților etc., cu binevoitoriul concurs al Dșoarei Clotilda Oltean, absolventă a academiei de muzică din loc, al Dniui Iuliu cav. de Pușcariu, student octavan, și al copilașului artist Ernestin Lengyel de Bagota. Începutul precis la 8 oare sara. Comitetul aranjator. Prețul intrării: de persoană 3 cor., de familie 8 cor. Venitul curat este destinat pentru biserica română din loc. Suprasolvirile generoase se primesc cu mulțămită și să vor evita prin ziare. Oferte benevole sunt a se trimite la oficiul parohial (Holló-u. 8). Programul concertului sara la casă. Damele sunt rugate a se prezenta în toalete simple.

Comunitatea de Avere. Președintele Comunității de Avere, Domnul *Ilie Curescu*, a lansat cu datul de 3 și 18 Februarie a. c. următoarele două publicațiuni:

I. Fiind foresteriile Comunității de avere îndătorate a-și da părerea asupra rugărilor, ce se adresează la Comunitatea de avere din partea persoanelor precum și a corporațiilor împădurite în privința estradării grătuite sau cu taxa micșorată a produselor silvice și având forestăriile să constateze lemnele de lipsă prin comisionare promergătoare, drept aceea rugările de această natură sunt a se subșterne foresteriilor competente, cari apoi le vor transpune mai departe împreună cu raportul lor.

De oărece prin abatere dela această normă publicată deja de repetite ori, nu numai că ni se face mult lucru zădarnic, ci se nasc și alte neajunsuri și neplăceri, din nou se aduce la cunoștință, cumcă pe viitoriu rugările, care nu se subștern prin foresterii, nu se vor lua în considerare.

Spre orientare se comunică în estras și dispozițiunile referitoare la regulamentul de serviciu, care de regulă nu se respectează din partea percipientilor, și anume:

Lemnele de construcție, cari se cer din partea comunelor împădurite pentru poduri comunale, pentru întărirea țermurilor și asemenea zidiri de folos public, mai departe lemnele de lipsă pentru zidirea și repararea bisericilor și școalelor comunale, au să se constate din partea foresteriilor prin comisionare premergătoare.

Cu ocaziunea aceasta se face un protocol comisional, care se subșterne la oficiul de economie împreună cu rugarea comunei, precum și cu raport detaliat și cu propunerea foresteriei.

Se observă, că la înaintarea acestor acte trebuie să se accludă și concesiunea de zidire a forurilor competente.

Pentru scopurile susnumite lemnele de fag se dau grătit, iar pentru lemnul de gorun are să se solvească taxa micșorată sistemisată pentru împăduriți. Lemne de gorun, lemn de reșinoase sau alte soiuri de lemn, se pot da în mod grătit numai pe baza împuternicirii primite din partea comitetului.

Pentru zidirea de nou a cășilor de locuință și de economie ale împăduriților, devastate prin evenimentele elementare (foc), fără vina posesorului, se pot estrada prin oficiul de economie lemne de fag trebuincioase la rugarea respectivilor, dacă trebuința se constată pe cale comisională și s'au aflat, că obiectele devastate n'au fost asigurate.

Pentru arderea varului, cărămidei și țiglei destinate pentru scopuri casnice (pentru locuințe sau zidiri economice), împăduriților se pot estrada lemne moarte în grosime de până la 8 cm. pe lângă solvirea taxei de 12 fl. de 1 m. clădit. Beneficiul acesta compete împăduriților, dacă ei înșiși ard varul sau cărămida.

La cas dacă respectivii împăduriți ar cere lemne mai groase, li-se pot da ca lemne de foc lemne moarte de clasa II, având ei se plătească taxa ficsată pentru lemne de clasa III.

Lipsa lemnelor acestora are să se constate din partea foresteriei prin comisionare, iară protocolul comisiunii are să se subștearnă dimpreună cu rugarea percipientului la oficiul de economie, care decide în privința estradării lemnelor.

La cas, dacă din cauza unor pedeci neprevăzute productul assignat nu s'ar putea lucra, sau nu s'ar scoate până la terminul fixat din padure, percipientul e datoriu înainte de expirarea terminului să ceară dela foresterie (și verbal) prolongarea assignării sau biletului de esport. Foresteria e îndreptățită, pe lângă solvirea taxei prescrise, pe durată de 14 zile să prolongeze în casuri de considerat (morbul percipientului, morb de vite, daune elementare etc.) assignarea sau biletul de esport, dacă s'a convins despre adevărul motivelor produse din partea petentului.

Prolongarea pe o durată mai lungă, sau prolongarea repetită se poate concede numai din partea oficiului de economie.

Percipientul în cazul acesta poate să ceară prolongarea cu petițiune, adresată prin foresterie, la ofi-

ciul de economie încă înainte de expirarea terminului. Foresteria are să se exprime referitoriu la admisibilitatea prolongării.

Percipientul n'are drept la produsele, care nu s'au produs sau nu s'au scos la terminul fixat, dacă n'a cerut la timp prolongarea.

Astfel de produse au să se vindă în folosul comunității de avere în calea licitațiunei publice.

II. Legea silvanală din anul 1879 normează între altele și cualificațiunea codrenilor, ca păzitori de pădure.

În înțelesul §-lui 37 al legii acesteia poate să fie codrean numai acel individ :

- a) care e de viață nepătăată,
- b) care a îndeplinit anul 24 al vieții ;
- c) care pe lângă acestea documentează cu atestat, că a depus cu succes bun esamenul de specialitate precris pentru codreni.

Aceste dispozițiuni ale legii silvanale sunt deobligătoare și pentru comunitatea de avere ; deci locurile vacante de codreni sunt a se completa numai prin indivizi, care prin atestate valabile pot documenta cualificațiunea normată în § 37 al legii citate.

Din lipsa de codreni cualificați locurile vacante nu se pot completa totdeauna prin indivizi cu cualificațiunea prescrisă de lege. În casuri d'acestea în sensul ordinațiunilor mai înalte, se pot aplica în servit și indivizi fără cualificațiune, care ca servitori silvanali îndeplinesc, sub controla și supraveghiere altor codreni cualificați, agendele legate de oficiul lor. Servitorii silvanali însă sunt îndatorăți după 3 ani a se supune esamenului de specialitate și după depunerea cu succes a acestuia se înaintează la postul de codrean.

Este în interesul servitului a se aplica ca servitori silvanali numai astfel de indivizi, care în virtutea intelectului și moralității lor, dau destulă garanță, că vor fi capabili a depune cu succes esamenul de specialitate. Unicul mijloc pentru ajungerea acestui scop e școala. De-oare-ce însă puținele cunoscințe câștigate în școalele poporale, care cu înaintarea în vârstă în parte se dau uitării, nu sunt suficiente ; iar după esperință de până acum, cei înzestrați numai cu acest minimal de cunoscințe elementare, nefind apți după praxa de 3 ani a trece cu succes esamenul de specialitate prescris : d'acea, în lipsa de bărbați cualificați, în înțelesul legii, în viitoriu Comunitatea de avere va aplica în prima linie ca servitori silvanali numai pe aceia, cari au absolvat școala de agronomie din Logoj, pentru a cărei frecuentare, precum bine se scie, Comunitatea de avere a creat pentru fiii împăduriților mai de mult 10 știpendii de câte 300 cor. Cu ajutoarele acestea, care se distribuiesc în fiecare an, pot fii împăduriților, fără a mai avea alte

multe spese, să absoluteze școala numită și să-și creeze o poziție socială mai plăcută, în urma căreia mai ușor pot să treacă prin necesarile vieții.

Cuprinsul acestor șire Onoratul oficiu Comunal este rugat al publica în comună, indemnând pe aceia, cari doresc să cerceteze și absoluteze școala de agromie din Logoj și aspirează la ocuparea vre unui post de servitoriu silvanal, a se presenta în persoană la Comunitatea de avere Luni în 24/11 Martie a. c. st. n. la 9 oare dimineața.

Bibliografie

Ensevie Popovici: Istoria Bisericească, traducere de Atanasie, Episcopul Râmnicului Noului Severin, și Gherasim, episcopul Eparhiei Argeșului. Vol. I dela an. 1—1054, Vol. II de la an. 1054—1900 și Statistica bisericească. București, 1901. — *Se poate comanda la Librăria Diecesană din Caransebeș*. Prețul 10 cor.

*

Viitoriul, studiu politic, de Dr. Traian Vuia, Repărire din „Drapelul”. Logoj, 1902. Editura ziarului „Drapelul”.

*

A apărut Nr. 4 din „*Raportul periodic despre cărțile, ornatele și reuisele bisericesci*” din Tipografia și Librăria diecesană din Caransebeș. Este un bogat catalog editat de această Librărie, unica care poșede și un mare deposit de obiecte bisericesci după ritul ortodocs. Conținutul variat îi premerge o interesantă precuvântare „Cătră cetitori”, în care se arată multele inconveniente, ce provin de acolo, că la procurarea diferitelor obiecte pe sama bisericilor noastre organele competente sunt prea puțin scrupuloase și așa au intrare liberă obiectele de rit străin în bisericile ortodocse. Acesta este unul din motivele principale, care a determinat conducerea Librăriei de a instala pe lângă Librărie și acest deposit bogat, care stă sub imediata și stricta supraveghiere a Consistoriului diecesan. Instalarea acestui deposit corespunde unei necesități vechi și prea adânc simțite. „Raportul periodic” se trimite la cerere ori-cărui gratuit și franco. Adresa: Librăria diecesană, Caransebeș (Ungaria).

*

„*Cartea de aur*”. Peste câteva zile apare: *Cartea de aur sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară*, vol. I. de T. V. Păcățian, — o bogată și prețioasă colecțiune de acte și documente referitoare la luptele noastre politice-naționale din trecut.

O privire aruncată asupra cuprinsului acestui prim volum din cartea dlui T. V. Păcățian e de ajuns pentru a ne convinge despre netăgăduita valoare, ce o are cartea, și despre indispensabila necesitate de a

face acest op parte din biblioteca fie-cărui Român inteligent.

Cuprinsul volumului I. e următorul:

Prefață. — I. *Înainte de redeșteptare.* — Introducere. — Biserica română sub principii calvini. — Diploma leopoldină. — „Unirea.” — Ioan Inocențiu Klein. — Împăratul Iosif II și Români. — Plânsoarea clerului și poporului iliric. — „*Supplex libellus Valachorum.*” — Petițiunea Românilor din diecesa Aradului, — Rugămintea episcopilor Moga și Leményi. — În chestia episcopiei neunite a Ardealului. — Întărirea Maghiarismului. — II *Anii redeșteptării (1848—49).* — Revoluția franceză. — Mișcarea popoarelor în Austria. — Evenimentele de la Viena. — Maghiarii la Viena. — Cererile națiunii maghiare. — Pretensiunile Cehilor. — Pretensiunile națiunii croate. — Concilianța Sașilor. — Ministeriul unguresc. — Kossuth și Croații. — Activitatea dietei maghiare. — Mișcarea Slovacilor. — Congresul Sârbilor. — Maghiarii din Ardeal. — Opiniunea publică română. — Mișcarea Românilor. — Simeon Bărnuțiu. — Adunarea dela Dumineca Tomii. — Pregătiri pentru adunarea cea mare. — Conferența prealabilă. — Vorbirea lui Bărnuțiu. — 3/15 Maiu. — Actele adunării naționale. Adunarea de la Pesta. — Adunarea de la Lugoj. — Dieta din Cluj. — Deputația română la Monarhul. — Trei proclamațiuni. — Deschiderea dietei ungară. — Activitatea comisiei regnicolare. — Chestia română în parlament. — Croația și Ungaria. — Trei adunări românesci. — Manifeste și decrete împărătesci. — Acțiunea lui Kossuth. — Apel la popularitatea lui Șaguna. — Comitetul român de pacificațiune. — Alte manifeste și proclamațiuni. — Abzicerea împăratului Ferdinand. — În contra guvernului din Cluj. — Adunarea națională de la Sibiu. — Români la Monarhul. — Constituția din 4 Martie (1849). — Alte petițiuni. — Proclamația lui Csányi. Detronarea dinastiei. — Misiunea lui Dragoș. — Scrisoarea lui Butean. — Petițiunea națiunilor unite. — Ursoriul națiunii române. — Petițiune în favorul celor arestați. — Al doilea ursoriu, adresat Monarhului. — Răspunsul lui Bach și replica Românilor. — Convenția româno-maghiară. — Proiect de lege în chestia naționalităților. — În chestia despărțirii hierarchice. — Reclamarea unei academii de drept. — Petițiunea Arădanilor. — Petițiunea Bănățenilor. — Pentru cei morți. — Petițiunea episcopului Erdélyi. — Ultima representațiune a delegațiunii române. — Memorandul lui Șaguna. — Repriviri. — III. Sub absolutism. — Zece ani grei (1850—1859).

Sperăm, că toți cei-ce pot, și cei ce trebuință au de ea, se vor grăbi să-și procure cartea, — făcând astfel posibilă autorului edarea și a celorlalte volume următoare (vor fi de tot opt) din valorosul său op, cu care a făcut mare serviciu neamului românesc.

Cartea se poate procura dela autorul din Sibiu (Strada Măcelerilor 34) și costă esemplariul (50 de coale tipărite) broșate 10 coroane, legat în pânză 11 coroane 60 bani, plus porto.

Încunoscintare

Aducem la cunoscintă, că „**Calendariul Românului**“ și „**Bănățanul**“ pro 1902, ni s'au gătat și nu mai putem satisface comandelor.

Rugăm totodată pe toți P. T. Domni, cari restează cu prețul Calendarelor primite, a ne trimite costul lor.

Tipografia și Librăria Diecesană.

Concurse

Pentru întregirea posturilor vacante în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. român al Făgetului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

1. Mutnicul mic cu filia **Dragșinesci**, un post de învățatoriu cu salariu 328 cor. în bani, 36 Hl. grâu și cucuruz, pentru conferințele învățătoresci 10 cor., pentru reuniunea învățătorescă 20 cor., pentru scripturistică 16 cor., pentru lemne de foc pentru învățatoriu și pentru școală 72 cor. 80 fil., pentru curatorul școlai 20 cor., și locuință liberă în edificiul școlai din Dragșinesci cu grădină de 1½ intravilan.

Alesul învățatoriu va avea să țină prelegerile alternativ, dimineața la școala din Mutnicul-mic, iar după amiază la școala din Dragșinesci.

2. Luncani, un post de învățatoriu cu salariu de 600 cor. în bani, pentru conferințele învățătoresci 12 cor., pentru scripturistică 10 cor., 24 metri volum de lemne, din care 12 metri pentru învățatoriu iar 12 metri pentru sala de învățământ, dela înmormântări unde va fi chemat 80 fil., pentru curatorul școlai 10 cor., 2 jugere pământ finat și o grădină de 800□, și locuință liberă în edificiul școlai cu grădină de 200□ stângeni.

Concurenții au a-și așterne petițiunile instruate conform normelor din vigoare în termenul deschis la oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Făget.

Învățătoriu ales este îndatorat a purta cantoralul în s. biserică și a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial și a compune socotelile cultului și ale santei biserici.

Pentru servii învățătoresci prestate înainte de ocuparea postului din concurs, comuna nu acordă alesului nici un altfel de emolument, decât cele înșirate aici.

Comitetul parohial doresco, ca concurenții să se presinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică, dar nici decum în ziua de alegere.

Făget, în 6 Februarie 1902. 1—3 [9]

În conțelegere cu comitetele parohiale

Sebastian Olariu
protopresbiter.

Pe baza ordinațiunei Venerabilului Consistoriu Diecesan de sub Nr. 5118 B. ex. 1901, se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroh **Aron Bartolomeiu**, în parohia de clasa primă, din **Dolove**, cu termen de rețurgere de 30 de zile, dela prima publicare în „Foaia Diecesană.“

Emolumintele :

A treia parte din toate venitele parohiale.

Concurenții sunt avisați a-și subșterne recursurile, ajustate conform prescrișelor și adresate comitetului parohial, la Prea Onor. Oficiu protopresbiteral în Satu-nou (Réva-Ujfalu) și sunt poțitiți a se presenta în vre-o duminecă sau sârbătoare în sânta biserică, dar nu în ziua alegerii.

Dolove, din ședința com. par. ținută la 13 Februarie st. v. 1902.

[10] 1—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine :

Trifon Miclea
protopresbiter.

Licitațiune minuendă

Pe baza încuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan ddo 11 Decembrie 1901 Nr. 5417 B. se escrie licitațiune minuendă pentru zugrăvirea Santei Biserici gr. or. rom. din **Racovița**, cu prețul de esclamare 3127 coroane.

Licitațiunea se va ținea în 25 Februarie 1902 la 2 oare p. m. în sala de învățământ din loc. Licitanții vor avea a depune la începutul licitațiunii vadiul 10% în bani gata ori în hârtii de valoare.

Planul și specificațiunea de spese și măsuri se pot vedea totdeauna la oficiul parohial din loc.

Racovița în 6 Februarie 1902. 1—3 [8]

Vincentiu Murariu
preot și, preș. com. par.

 Casa și grădina
de sub Nrii 23 și 24 din Caransebeș,

în estindere pe 2 strade

în strada **Timișoarei și a Spitalului militar**,
se vinde din mână liberă.

Reflectanții pot căpeta informațiuni dela proprietariu și în Librăria diecesană.